

بررسی تطبیقی پوشاک هخامنشیان و ساسانیان با تکیه بر نقوش آثار برجای مانده

۱. علی محمودی عالمی * ۲. مهرناز اخوان بزاز

۱- استادیار دانشگاه غیرانتفاعی مارلیک نوشهر، مازندران، ایران (Alimahmodialami@yahoo.com)

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ هنر ایران باستان دانشگاه غیرانتفاعی مارلیک نوشهر، مازندران، ایران

چکیده

طی روند تاریخ تمدن و فرهنگ و متمدن شدن انسان، پوشاک دیگر تنها نقش یک پوشنده را نداشت بلکه در طول زمان بعد زیبایی‌شناسی آن از کاربرد اولیه‌اش بیشتر مورد توجه قرار گرفت. سرزمین ایران سرآمد زیبایی‌ها و ظرافت‌هاست، مردم ایران در فرهنگ لباس پوشیدن سابقه‌ای به‌اندازه حیات انسان دارد و همه افراد به نوعی عمیق و ریشه‌دار، با آمیزه‌ای از دین و تاریخ هستند. پوشاک در طول زمان بنا بر اقتضای زیست، فرهنگ، عقاید مذهبی، آداب و رسوم و ... دستخوش دگرگونی‌های بی‌شمار و شگفت‌انگیز شده و از شکل اولیه و ساده خود بیرون آمده و وسیله هنرنمایی و ابراز سلیقه شده است. فرهنگ ایرانی از جمله فرهنگ‌هایی است که همواره در خود تنوع بسیار زیادی را در خصوص پوشاک گروه‌های مختلف اجتماعی پذیرفته است. از آنجایی که تأثیرپذیری نقوش یک دوره از دوره دیگر همواره جزء مباحثی است که به یافته‌های تاریخ هنر و فلسفه هنر کمک می‌کند. اگرچه اوج هنر نساجی ایران باستان را بنا به مدارک موجود، دوران ساسانی بیان می‌شود، اما هنر نساجی هخامنشی در واقع اساس و بنیانی محکم برای دوران ساسانی بوده است. از این رو پژوهش حاضر، سعی بر آن دارد بررسی عوامل مؤثر و کاربردی در صنعت و هنر پوشاک در دوره‌های حکومت هخامنشیان و ساسانیان و میزان تأثیرپذیری و با نوآوری که در هر دوره را مورد بررسی تطبیقی قرار دهد. و همچنین سعی بر پاسخ به پرسش اصلی این پژوهش؛ منسوجات و پوشاک دوره هخامنشی به چه میزان بر دوره ساسانی تأثیر گذار بوده است؟. بر اساس این پرسش فرضیه این چنین مطرح گردید که؛ با توجه به اینکه دوره هخامنشی در ایران از بزرگترین و پهناورترین حکومت‌های ایران بوده سهم زیادی را در تأثیرات و یا انتقال فرهنگی و هنری به سایر اقوام و ملل و بخصوص به ادوار بعد خود داشته است. و در نهایت با توجه به مطالعه و بررسی‌های انجام شده چنین نتیجه حاصل گردید که، دوره هخامنشی با پیشرفت‌های فرهنگی و هنری زمینه را برای انتقال فرهنگ و هنر را به دوره‌های بعدی فراهم کرده است. این پژوهش بر اساس هدف از نوع تحقیقات بنیادی و بر اساس ماهیت و روش از نوع تحقیقات تاریخی-تطبیقی است. چگونگی گردآوری اطلاعات در این پژوهش به روش اسنادی (کتابخانه‌ای) است که براساس آن کلیه منابع و شواهد تاریخی مورد مطالعه و فیش‌برداری قرار گرفته است.

واژه های کلیدی: بررسی تطبیقی، نقوش، پوشاک، هخامنشی، ساسانی.